

No ens curarem en salut

L'1 de gener de 1988 el govern central transfereix les competències sanitàries al govern valencià. Les Corts valencianes debaten una llei que substitueix l'Insalud pel Servei Valencià de Salut. I el debat sanitari i la reforma s'ajornen.

Rafael Castelló

Si avui férem una enquesta son preguntàrem quin dels serveis, considerats eminentment públics, és oferit amb menors garanties i condicions més precàries, sens dubte, la resposta majoritària seria els serveis sanitaris. És, potser, una de les queixes més contínues dels ciutadans, des de la seua existència, per l'administració estatal. A partir de l'1 de gener de 1988 passarà a ser un servei autonòmic. Després de la promulgació de la llei General de Salut i segons l'article 38 de l'Estatut d'Autonomia del País Valencià, correspon a la Generalitat valenciana el desplegament legislatiu i l'execució de la legislació bàsica en matèria sanitària.

La Constitució reconeix la salut com un dels drets fonamentals i bàsic de tots els ciutadans. La qüestió és com garantir-lo en les millors condicions possibles. I és ací és on hi ha moltes opinions i posicions ideològiques.

Des d'una visió més tècnica, la realitat al País Valencià és clara. Una total descoordinació de centres i serveis, una política sanitària eminentment curativa i rehabilitadora, una escassetat extrema de línies preventives i d'integració social, desigualtat de recursos personals i materials entre les zones rurals i urbanes, entre els recursos destinats a la medicina assistencial i els assignats a l'assistència social, entre els de l'assistència ambulatoria i l'hospitalària... Afegiu els que falten, que n'hi ha més.

La Llei General de Sanitat ha suposat un pas endavant, però no garanteix la solució d'aquests aspectes. És una llei marc que en determina les línies bàsiques. Ha de ser completada. ¿Podrà la llei valenciana i la política sanitària de la Generalitat canviar significativament la visió que tenim de la situació actual?

En el darrer plenari de les Corts valencianes, el PSOE va defensar el projecte de llei del «Servei Valencià de

De dalt a baix, Pedro Zamora (IU), Pere Mayor (UPV) i Manuel Campillo (UV).

la Salut», presentat pel govern valencià. Aquest és un projecte que crea i regula tot allò que substituirà el sistema estatal de la salut. L'Institut Nacional de la Salut (Insalud) és substituït pel Servei Valencià de Salut. Es tracta d'un organisme autònom, de caràcter administratiu, que serà adscrit a la Conselleria de Sanitat i Consum. Encara que ha de seguir les directrius de la Generalitat, serà el mateix Servei el que gestionarà i administrarà els recursos sanitaris públics en l'àmbit territorial del País Valencià. Així, es tracta d'una llei que té per objectiu instrumental i organitzar la xarxa pública sanitària valenciana. Només.

Un debat sanitari inexistent

D'aquesta manera, la llei ja naix marcada per l'absència de globalitat. Una llei que s'elabora amb les presses provocades per unes competències que arriben l'1 de gener no pot entretenir-se en aspectes sanitaris de fons, ha de limitar-se a preparar el llit per rebre el malalt, tot deixant per més endavant la temperatura ambiental, la ventilació...

Ací, la Conselleria de Sanitat i Consum de la Generalitat valenciana, ha fet gala d'allò que caracteritza la política sanitària. No ha aplicat una política preventiva, sinó curativa. ¿O és que el govern valencià no sap, de fa temps, que tindria competències sanitàries? Evidentment, sí que ho sabia. Aleshores, ¿per què, amb tal previsió, no s'ha produït un debat sanitari a fons, previ a l'elaboració de la llei? Ara, la Conselleria es troba que a penes té temps per a aprovar una llei que es limita a preparar l'administració autonòmica per a rebre centenars de milers de milions de pessetes i quasi 30.000 treballadors sanitaris.

La proclamació d'una concepció integral de la salut, l'establiment de les Àrees de Salut com a demarcacions territorials i de població i la participació

democràtica en els òrgans del Servei Valencià de Salut són matèries que cal discutir des d'una perspectiva multidisciplinària. Amb més motiu quan s'opta per un model integral de salut. Aquesta opció considera la malaltia com una resposta biològica de les persones a una agressió ambiental de tipus físic, químic, biològic, sòcio-econòmic, causada per l'alteració del medi ambient pel sistema productiu i les pautes de comportament actual. És a dir, el procés d'emmalaltir és una responsabilitat social col·lectiva. Als països industrialitzats avançats, aquesta concepció ha afavorit l'aparició de noves professions sanitàries, no exclusivament mèdiques, com salubristes, epidemiòlegs... Avui, la salut va per camins diferents a la medicina.

¿Què ha passat al País Valencià? Que tècnics professionals sanitaris, no metges, n'hi ha pocs i els existents són infrautilitzats per una actuació políticament sectària que els discrimina dels llocs de responsabilitat. I açò ja es veia en comparar la situació amb Catalunya, al darrer Congrés de Metges i Biòlegs en Llengua Catalana celebrat a Benicarló. La Generalitat valenciana ha arribat tard.

Una llei que organitza

Joaquim Colomer, conseller de Sanitat i Consum, però, pensa que el seu projecte de llei proposa «un servei de salut basat en un criteri integral, en la mesura en què posa l'accent en la prevenció i la promoció i continua amb el tractament de qui ha perdut la seua condició de salut. En segon lloc, és un servei de salut que integra les institucions públiques sanitàries de diferents titularitats (Diputacions, municipis, Generalitat...). També és un servei participatiu, ja que permet a tots els sectors implicats determinar quines són les prioritats de l'àrea de salut. I, per últim, és un sistema descentralitzat». A més, Colomer apunta que la Generalitat ha aconseguit un èxit en «convèncer l'administració estatal que el règim de finançament estiga basat en la població protegida, de manera que el pressupost a assignar a la Comunitat Valenciana, com una part corresponent a l'Insalud, es calcula d'acord amb la població protegida».

No obstant això, la resta de grups polítics tenen les seues divergències. Així, Alianza Popular presenta una esmena a la totalitat amb text alternatiu.

Unió Valenciana va presentar una esmena a la totalitat sense alternativa. I el grup parlamentari IU-UPV també tenia el propi text alternatiu. Només el Centro Democrático i Social (CDS) no va presentar una esmena a la totalitat. Tots ells, alhora, han presentat les seues esmenes parcials, igual que el PSOE.

Manuel Campillo, diputat d'UV,

Per a AP, el projecte del govern és indefensable. Segons Carlos Albelda, diputat del grup parlamentari popular, tenien profundes diferències, diferències d'ordre jurídic, diferències tècnico-administratives i diferències ideològiques. Carlos Albelda defensà: «Nosaltres estem per una sanitat pública. Ara, de moment, s'han d'instrumentar concerts amb centres privats allà on no arribe el sistema públic». J. A. Millana, diputat del PSOE i ex-conseller de Sanitat, opinava que els textos de tots dos no tenien moltes dife-

Joaquim Colomer: «La nostra salut ha de ser integral, integradora, participativa i descentralitzada».

justificava la seua oposició al projecte del govern amb la mancança d'una comarcalització geogràfica. «No es pot fer ara una comarcalització sanitària i després una altra de geogràfica. És lògic que la llei de comarques vinga primer i la sanitària després. Hem demanat al govern valencià que faça les dues. De moment, s'ha negat. Aleshores pensarem fer nosaltres la llei de Comarques». Pere Mayor, diputat d'Unitat del Poble Valencià, declarava: «Clar que estem d'acord que calia haver fet abans la llei de Comarques. Ara, però, aprovar la sanitària és inajornable. Pensem que l'1 de gener tindrem totes les competències. Efectivament, s'hauria pogut elaborar abans la llei de Comarques. Curiosament, aleshores UV s'oposava. El que ens ha de preocupar —continua— és si la transferència s'ha fet ben feta, sobretot pel que fa a diners».

rències. Només de tipus ideològic.

L'esmena presentada pel grup parlamentari IU-UPV fou defensada per Pedro Zamora, diputat d'IU. En la seua exposició centrava l'atac al projecte del govern en el fet que no aprofita totes les atribucions que la L.G.S. dóna a les comunitats autònomes, i deixa molts aspectes importants sense regular, com ara, les àrees de salut i la participació ciutadana. Per a Pedro Zamora, «és una llei massa imprecisa per a un govern sense majoria. No es pot deixar les mans lliures a la Conselleria de torn perquè reglamente temes tan importants». M. Antònia Armengol, diputada del PSOE, però, opina que les diferències amb IU-UPV no eren definitives i que, segurament, en el procés de discussió de les esmenes parcials, en la Comissió, arribarien a un acord. □